

महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मर्यादित
ग्राहक तक्रार निवारण मंच
कोल्हापूर परिमंडळ, कोल्हापूर यांचे समोर

ग्राहक तक्रार क्र. १७२/२००८/

दिनांक :

- १) व्यवस्थापकीय संचालक,
निसर्ग फूडस प्रा.लि.
कासेगांव, ता. वाळवा, जि. सांगली

अर्जदार

विरुध्द

- १) कार्यकारी अभियंता (का.) तथा
नोडल ऑफीसर, म.रा.वि.वितरण कं.लि.,
संवसु मंडल कार्यालय, विश्रामबाग,
सांगली.

- २) कार्यकारी अभियंता,
म.रा.विद्युत वितरण कंपनी मर्यादित.
संवसु विभाग, इस्लामपूर

विरुध्द पक्षकार

- ३) सहाय्यक अभियंता,
म.रा.विद्युत वितरण कंपनी मर्यादित.
उप विभाग इस्लामपूर-२,
जि. सांगली

महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मर्यादित तर्फे

कोरम :-

- १) श्री. एस.आर. बांबळे, सदस्य-सचिव
- २) श्री. जी.सी. लेले, सदस्य

महाराष्ट्र राज्य विद्युत नियामक आयोग
(ग्राहक तक्रार निवारण मंच व विद्युत लोकपाल)
विनियम २००६ मधील ८.२ चे तरतुदीनुसार

1 of 9

172 of 2008

मॅनेजिंग डायरेक्टर, निसर्ग फूडस प्रा.लि. यांचे नांवे कासेगांव, ता. वाळवा, जि. सांगली डेअरी युनिट कारणासाठी श्री फेज एल.टी. ७२ अश्वशक्ती वीज जोडणी आहे. त्यांना डिसेंबर २००७ पर्यंत नियमित व योग्य वीज बिले आली व जानेवारी २००८ मध्ये एकदम भरमसाठ रकमेचे बिल आले आहे. कारण २००३ मध्ये त्यांचे वीज जोडणीत करंट ट्रान्स्फॉर्मरवर आधारीत वीज मीटर वि.प.ने बदलला. त्यामुळे त्याचा रिडींगचा गुणक १ ऐवजी ३ आला. परंतु सदर गुणक कागदोपत्री १ च राहिलेमुळे त्यानुसार डिसेंबर २००७ पर्यंत बिले काढली गेली. परंतु वि.प.कडून गुणकामध्ये झालेली चुक दुरुस्त करून डिसेंबर २००८ चे भरमसाठ रकमेचे सुमारे रु. ५.० लाखांचे बिल दिले गेले व तसेच ते भरणे करीता दि. ७.६.२००८ ला वीज तोडणेची नोटीस देवून दि. ६.७.२००८ ला वीज पुरवठा बंद केला. या बाबत सदर पुरवणी बिल रु. ५,११,७३१/- रद्द व्हावे व महाराष्ट्र वीज नियामक आयोग विनियम २००६ नुसार नादूरुस्त मीटर गृहित धरून मागील ३ महिन्यांचे बिल आकारावे अशी त्यांची तक्रार आहे.

या बाबत अंतर्गत ग्राहक तक्रार निवारण कक्ष, सांगली यांजकडे तक्रार क्र. ११२ दि. ५.४.२००८ विहित नमुन्यात तक्रार दाखल केली होती. त्या कामी कक्षाने आदेश पत्र क्र. ०४१८८ दिनांक २७.५.२००८ ने निर्णय दिला आहे. सदर निर्णय मान्य नसलेमुळे तक्रारदार यांनी ग्राहक तक्रार निवारण मंच, कोल्हापूर परिमंडल यांजकडे दिनांक २५.६.२००८ रोजी अपील दाखल केले आहे. त्यानुसार मंचाने कार्यवाही चालू केली. संबंधित अधिकाऱ्याकडे तक्रारी बाबत मुद्देनिहाय माहिती मागणी केली व दिनांक २.८.२००८ रोजी दुपारी विभागीय कार्यालय, मराविवि कंपनी मर्यादित, इस्लामपूर येथे सुनावणीची तारीख निश्चित केली.

सदर सुनावणीवेळी दिनांक २.८.२००८ रोजी स्वतः तक्रारदार श्री. शिवाजीराव माधव पाटील त्यांचे प्रतिनिधी श्री. अशोक विनायक गुप्ते, वि.प.तर्फे श्री. डि.आर.सोवनी, कार्यकारी अभियंता, श्री. एस.के. नेगलूर, उप कार्यकारी अभियंता व श्री. पी.डी. सटाले सर्व इस्लामपूर विभाग तर श्री. एस.व्ही. बेडगकर, सहाय्यक अभियंता, इस्लामपूर उप विभाग व श्री. बी.बी. सोलगे, कनिष्ठ अभियंता, शाखा कार्यालय इ. हजर होते.

अर्जदाराचे तक्रारीचे स्वरूप व म्हणणे खालील प्रमाणे मांडले

अर्जदाराचे डेअरी युनिट करीता मॅनेजिंग डायरेक्टर, निसर्ग फूडस् प्रा.लि. नांवे कासेगांव, ता. वाळवा, जि. सांगली येथे श्री फेज ७२ अश्वशक्ती एल.टी. वीज जोडणीस २८४०७०००४१०९ सन १९९७ पासून आहे. त्यांना सदर कनेक्शनची नियमित योग्य वीज बिल डिसेंबर २००७ पर्यंत मिळाली. जानेवारी २००८ चे

बील रकम रु. ५.११ लाखचे भरमसाठी रकमेचे एकदम मिळाले. या बाबत वितरण कंपनीने स्वतः २००३ मध्ये मीटर बदलला. या बाबत चौकशी करता सदर जोडणीचे मीटर करंट ट्रान्स्फॉर्मरसह जोडणी प्रकाराचे आहे व बदल म्हणून बसविलेले मीटर करंट ट्रान्स्फॉर्मरपेक्षा वेगळ्या क्षमतेचे असलेमुळे पूर्वीचे असलेले मीटर रिडींगचा गुणक १ ऐवजी ३ व्हावयास पाहिजे होता. हे वितरण कंपनीच्या अधिकाऱ्यांनी चुकीने सदर गुणक त्यावेळी (२००३ मध्ये) रेकॉर्डमध्ये अद्यापपावेतो नोंद न केलेमुळे व उशिरा निदर्शनास आलेने आता नोंद करून दुरुस्तीची बिले मोठ्या रकमेचे ओढून आले. या बाबत अंतर्गत तक्रार निवारण कक्षात क्षा फॉर्ममध्ये तक्रार दाखल केली. अशा प्रकरणात मागील ३ महिन्यापेक्षा जास्त काळाचे बील चार्ज करता येत नाही. या बाबत मा. उच्च न्यायालयाचे निकालपत्र आहे व त्याची प्रत सादर केली. या बाबत स्वतः जो वीज वापर केला आहे त्याची रकम भरण्याची तयारी आहे असे सांगितले. या बाबत वादग्रस्त बिलाची रकम सोडून चालू बील भरून युनिट चालू ठेवणेची तयारी होती.

2 of 9

172 of 2008

परंतु वि.प.ने मागणी मान्य केली नाही व नोटीस देवून वीज पुरवठा खंडित केला आहे. अर्जदाराचा दुग्धजन्य पदार्थ प्रक्रिया उद्योग आहे. व ती नियमित प्रक्रिया आहे. म्हणून चालू बील भरून घेवून वीज पुरवठा चालू करून द्यावा या बाबत ग्राहकाने मा. उच्च न्यायालयाचे निकालपत्र व महाराष्ट्र राज्य वीज नियामक आयोग विनियमातील तरतूद क्र. १५.४ अर्जदाराने या बाबत तज्ञ सल्लागाराकडून सल्ला घेतला. या बाबत ग्राहकाने गुणक बदलाची नोंद वि.प.ने का ठेवली नाही व या बाबत बील भरणेस तयार असलेची लेखी मागणी केली आहे. ग्राहकाच्या कारखान्याची / औद्योगिक युनिटची आर्थिक व्यवस्था ठिक दिसत नाही असे ग्राहकाने सांगितले. वि.प.ने २००३ ला मीटर परस्पर का बदलला अशी विचारणा ग्राहकाने केली. रिडींगचा गुणक चुकीचा का लावला तपासणी झाली नसती तर वर्षानुवर्षे हा प्रकार चालू राहिला असता असे ग्राहकाचे म्हणणे राहिले.

वितरण कंपनीचे म्हणणे खालील प्रमाणे मांडले

निसर्ग फूडस् प्रा.लि. यांना एल.टी. थ्री फेज ७२ अश्वशक्ती मंजूर असलेले व प्रत्यक्ष ५७ अश्वशक्ती जोडलेला भार असलेली वीज जोडणी आहे. जोडणीची बिले २००३ पर्यंत योग्य नियमित होती. दिनांक १६.१२.२००३ ला जोडणीच्या करंट ट्रान्स्फॉर्मरसह प्रकारच्या मीटरपैकी फक्त मीटर कांही कारणामुळे बदलला. आधी करंट ट्रान्स्फॉर्मर व मीटर दोन्हीही एकाच क्षमतेचे १५०/५ अॅम्पीयर होते. त्यामुळे गुणक १ होता. त्यापैकी नवीन बसविलेला मीटर ५०/५ अॅम्पीयर बसविला. त्यामुळे रिडींगचा गुणक ३ आला व हा बदललेला रिडींगचा गुणक शाखाधिकाऱ्यांच्या दुर्लक्षामुळे संगणक विभागास कळविला गेला नाही व तो १ हाच राहिला. सध्या संगणक विभागाकडून सर्व क्षेत्रीय कार्यालयांना दरमहा १० विशेष कनेक्शन्स तपासणी करणेस देणेची मोहीम असलेने त्या अंतर्गत सदर जोडणीचा समावेश असलेने त्या निमित्त तपासणीवेळी डिसेंबर २००७ मध्ये ही चूक निदर्शनास आली. अशा प्रकारे दिनांक १६.१२.२००३ पासून डिसेंबर २००७ पर्यंत ग्राहकास २/३ कमी रकमेची बिले दिली गेली. या बाबत वस्तुस्थिती ग्राहकास समजावून सांगितली. ग्राहकाने मीटर टेस्ट केलेला नाही अशी तक्रार केली. परंतु सर्व मीटर्स टेस्टिंग करूनच बसवितात असे सांगितले. ग्राहकाचे महाराष्ट्र वीज नियामक आयोग तरतूद १४.५ नुसार नादुरुस्त मीटरचे बिला बाबतीत सांगितले की ३ महिन्यापेक्षा मागे जाता येत नाही. हे वरील बाबतीत लागू होत नाही, कारण मीटर नादुरुस्त असलेचा विषय नाही. ग्राहकास सदर वीज बील रकम रु. ५.५ लाख एकरकमी भरणे बाबत सक्ती केलेली नाही. ग्राहकाने वापरलेल्या विजेची रकम

वितरण कंपनी मागत आहे. मीटर रिडींगचा गुणक ३ असलेमुळे त्यानुसार बील देणे क्रमप्राप्त आहे. अंतर्गत ग्राहक तक्रार निवारण कक्षाचे निकालपत्र दिनांक २७.५.२००८ चे आदेशात ग्राहकाने बील भरावे असे सांगितले आहे. त्यानुसार दिनांक ७.६.२००८ ची नोटीस देऊन १५ दिवसांचे कालावधीनंतर दिनांक ६.७.२००८ ला जोडणीचा वीज पुरवठा बंद केला आहे. ग्राहकाला वादग्रस्त वीज बील रकमेचे हप्ते करून देण्याची तयारी दाखविली परंतु ती त्याने मान्य केली नाही. झालेली चूक नजरचुकीने झालेचे सांगितले. तसे ग्राहकाचे युनिटचा ७२ अश्वशक्ती भार असतांना वीज वापरप्रमाणे बील येत आहे का ? याची पडताळणीस युनिटने विशेष तंत्रज्ञ का ठेवला नाही ? इलेक्ट्रॉनिक्स प्रकारचे मिटरला कमी लोडवर चालणेस टॉर्क मिळत नाही यास्तव मीटर बदलला व करंट ट्रान्स्फॉर्मर प्रकारचे मिटरचे करंट ट्रान्स्फॉर्मर व मीटर भिन्न क्षमतेचे बसविणेत येतात केवळ गुणक त्यानुसार बदलतो.

ग्राहकाचा ११ वेळा वीज पुरवठा बंद केला होता. सप्टेंबर २००२ मध्ये कायमस्वरूपी जोडणी बंद केली. ९ महिन्यांनंतर जून २००३ ला पुनर्जोडणी केली. दरम्यान ग्राहकाने रु. ४०,०००/- दिनांक २.६.२००३ व रु. ४६,०००/- दिनांक २३.७.२००३ ला भरले.

3 of 9

172 of 2008

ग्राहकाने चालू बील भरणे चालू ठेवून वीज पुरवठा चालू ठेवलेचे मागणी बाबत वि.प.ने वरिष्ठ कार्यालयाची परवानगी घ्यावी लागेल असे सांगितले. वि.प.ने ग्राहकाचा मीटर वीज क्षेत्रातील तज्ञ व टेस्टिंग डिव्हिजन यांचेकडून एकत्रित तपासणी करून मंचाला अहवाल देणेचे ठरले.

अध्यक्ष व सदस्य सचिव यांचे मत खालील प्रमाणे मांडले

तक्रारदार व वितरण कंपनी यांनी दिलेले जबाब विचारांत घेवून अध्यक्ष सदस्य सचिव यांचे खालील प्रमाणे मत मांडण्यात येत आहे.

दिनांक २.८.२००८ रोजी सुनावणी घेण्यात येवून दोन्ही बाजूंचे म्हणणे ऐकून घेण्यात आले. मंचासमोर दाखल झालेली तक्रार त्यांच्या अनुषंगिक दाखल करण्यात आलेली कागदपत्रे, पुरावे आणि उभय बाजूंचा युक्तीवाद विचारांत घेता प्रथमदर्शनी एक बाब स्पष्ट होते की, कोणत्याही ग्राहकाने विद्युत मागणीचा अर्ज केल्यानंतर त्याचे वर्गीकरण आणि त्या अनुषंगाने द्यावे लागणारे कनेक्शन किंवा कनेक्शन दिल्यानंतर करावे लागणारे बील इ.ची जबाबदारी संबंधित वीज पुरवठा करणाऱ्या कंपनीची असून बिलाबाबत ग्राहकास जबाबदार धरता येणार नाही. कनेक्शनचा मीटर बदलल्यानंतर वीज बिलात रिडींगचा गुणक अवयव १ असावा की ३ असावा हे दरमहा ' विशेष १० कनेक्शनस तपासण्याच्या कार्यक्रमांतर्गत ' सुमारे ५ वर्षांनंतर उघडकीस येते हा व्यवस्थापनातील ढिलाई, दिरंगाई व बेजबाबदारपणा होय व ज्याची जबाबदारी ग्राहकावर टाकता येणार नाही. प्रत्यक्ष मीटर तपासणी वेळेस मीटर योग्य असलेचा तसेच त्याचा रिडींग गुणक अवयव ३ असल्याबाबत खात्री करून दिली असल्याने ग्राहकाने उपस्थित केलेले मुद्दे गैरलागू ठरतात. ही मानवी चूक असून जाणूनबुजून केलेली नाही असे मंचास वाटत आहे व अशा चुका अधिनियम, विनियम यांच्या अधीन राहून दुरुस्त करता येतील. या बाबत मा. उच्च न्यायालयाची केस यु.ए.थंडानी व अन्य विरुद्ध बेस्ट व इतर या निकालाचा संदर्भ घेण्यात येत आहे. या प्रकरणात ग्राहकाची कोणतीही चूक आढळून येत नाही. वीज पुरवठ्याबाबत असणाऱ्या सर्व तांत्रिक बाबीं ग्राहकाला माहिती असाव्यात अशी अपेक्षा करता येणार नाही. या कालावधीतील जबाबदारी संबंधित कर्मचारी म्हणजेच किरकोळ चुका करणाऱ्या शाखा अभियंता प बिर्लींग विभागाचे लिपीक पासून गंभीर चुका करणाऱ्या कार्यकारी अभियंता पर्यंत जावू शकते. वितरण कंपनीच्या झालेल्या नुकसानीबद्दल जबाबदार

कर्मचाऱ्यांना ताकीद होणे आवश्यक वाटते. बिलाची रक्कम रु. ५.० लाखाचे वर असलेने केवळ व्याजाचा हिशोब करावयाचा झाल्यास हीच रक्कम लाखापर्यंत जावू शकते. बिलाच्या रकमेबाबत झालेली हेळसांड अतिशय गंभीर आहे ज्याची खातेनिहाय चौकशी करून संबंधितांवर उचित कारवाई करावी असे मंचाचे ठाम व स्पष्ट मत आहे या शिवाय अशा प्रकाराला पायबंध बसू शकणार नाही.

वितरण कंपनीचे तक्रारदार ग्राहकाचा दि. १६.१२.२००३ पासून डिसेंबर २००७ पर्यंत मिटर रिडींगचा मल्टीप्लाय फॅक्टर ३ ऐवजी १ राहिल्यामुळे वीज वापर कमी दाखविला गेला आहे असे म्हणणे आहे. यावर संबंधित ग्राहकाचा जोडलेला भार अधिक असल्यामुळे स्वतःचा वीज विषयातील तज्ञ कर्मचाऱ्याकडून आपला वीज वापर रितसर होता का ? किती व वीज वापराची योग्य नोंद मिटरवर झाली आहे का ? याची पडताळणी ग्राहकाने करण्याची व्यवस्था करावयास पाहिजे होती. तसेच वितरण कंपनीकडे कमी जादा वापर दाखविणाऱ्या ग्राहकांची यादी संगणक विभागाकडून पडताळणीसाठी उपलब्ध होत असते, परंतु अशा ग्राहकांची पडताळणी करून हा प्रकार उघडकीला आणण्यास वितरण कंपनीकडून निष्काळजीपणा बेजबाबदारपणा घडला असल्याचे दिसते. त्यामुळे वितरण कंपनीची येणे असलेली मोठी रक्कम ग्राहकाकडे अडकून पडली आहे.

4 of 9

172 of 2008

तसेच कार्यकारी अभियंता, इस्लामपूर यांना ग्राहकाच्या जोडलेल्या भाराचा तपशिल सुनावणीवेळी देणेस सांगितले होते तथापी पुन्हा पुन्हा मागणी करूनही तो मिळाला नाही त्यामुळे निकाल पत्र देणेस विलंब झाला. निकालपत्र तयार होईतो सदर जोडलेला भाराचा तपशील मिळाला नाही व तो द्यावा या करिता तेथील अधिकाऱ्यांनी एकमेकांशी केवळ कागदोपत्री पत्र-व्यवहार केल्याचे दिसते व शेवटी सदर दिलेला जोडलेल्या भाराचा तपशील जबाबदार वरिष्ठ अधिकाऱ्याने न घेता, सदर काम कनिष्ठ अधिकाऱ्यांकडून करून घेतल्याचे दिसते. यावरून सदर मुद्दा वितरण कंपनीच्या अधिकाऱ्यांनी गंभीरपणे घेतला नसल्याचे दिसते. कृपया वितरण कंपनीच्या अति वरिष्ठ अधिकाऱ्यांनी याची नोंद घ्यावी.

तक्रारदारास आपण केलेल्या वीज वापराची रक्कम भरणेस सहमती व मान्यता आहे. मा.मुंबई उच्च न्यायालयाचे श्री. यु.ए. थंडानी व अन्य विरुद्ध बेस्ट अंडरटेकींग आणि अन्य रिट पिटीशन क्र. १०७५ (मुंबई लॉ रिपोर्ट २००० व्हॉल्यूम १०२ (२) निवाड्यात मागणी चुकीमुळे वीज देयक चुकीचे दिले गेल्यास ज्या कालावधीपासून ते कमी दिले गेले आहे त्या कालावधी पासून चूक निदर्शनास येईपर्यंतच्या कालावधी पर्यंत वापरलेल्या विजेचे देयक ग्राहकाने भरणे बंधनकारक आहे असा निकाल दिला आहे. कोणतेही व्यवस्थापन कायद्याच्या अधीन राहून आपले नुकसान भरून काढू शकते.

वस्तुस्थिती व्यतिरिक्त सन्माननीय मुंबई उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी ए.यु. थंडानी आणि वि.प. बेस्ट अंडरटेकींग आणि अन्य यांच्या बाबतीत निकालपत्राची प्रत दाखल करण्यात आली असून या निकालपत्रातील केसचे स्वरूप आणि मंचासमोर आलेली तक्रार तंतोतंत जुळणारी आहे. मुंबई उच्च न्यायालयाचा मंच आदर करित असून त्यांच्या या निकालाचा स्विकारही केला आहे. सन्मा. उच्च न्यायालयाने निर्णय देतांना ज्या महत्वाच्या बाबींचा उल्लेख केला आहे, त्या अधोरेखित करणे आवश्यक आहे.

The learned trial judge rejected the argument on the simple basis that additional amounts for the eleven years period were claimed not on the basis of a faulty meter but on the basis of failure to multiply the reading by 2 (Two) which was entirely different thing. That there was such a mistake was contended by the Heensee and Electrical Inspector (on a

reference by the Court) held that the reading of the meter was required to be doubled in order to shown the real consumption.

The aforesaid ratio clearly applies to the facts and circumstances of the present case and I have no hesitation in holding that the restriction as to six month's period provided in Section 26 of the Electricity Act has no application to a demand made by the licensee or the Electricity Board or underretaking for the unpaid amount for the electricity consumer if the consumer was under billed due to clerical mistake or human error or such like mistake.

Consequently, I do not find any merit in the writ petition and it is dismissed accordingly, rule is discharged. No costs.

13.. The oral prayer made by the learned counsel for petitioner for continuation of ad interim order passed on 15.5.1995 is rejected.

Bombay Law Reporter
2000 Vol. 102(2) Bom. L.R. 502
IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE AT BOMBAY
Before Mr. Justice R.M. Lodha
Writ Petitioner No. 1075 of 1995 decided on 17.01.2000
U.A. Thandani & ANR.
B.E.S.T. UNDERTAKING & ANR

5 of 9

172 of 2008

या निर्णयात उपस्थित करण्यात आलेले मुद्दे आणि तक्रारीतील वस्तुस्थिती एकच असून स्वरूपही एकसारखे आहे. विजेचा वापर केला असल्याचे ग्राहकास मान्य असल्याने चुकीचा गुणक लावून मिटरचे रिडींग घेण्यामध्ये झालेली मानवी चूक सुधारण्या करिता संधी देणे क्रमप्राप्त आहे. कोणतेही व्यवस्थापन कायद्याच्या अधीन राहून आपले नुकसान भरून काढू शकते. येणेप्रमाणे सदस्य सचिव यांचे मत या ठिकाणी संपवण्यात आले.

ग्राहक गान्हाणे निवारण मंच, कोल्हापूर परिमंडल, या मंचाचा सदस्य म्हणून मी माझे मत खालील प्रमाणे नोंदवित आहे व त्याचा सर्वार्थाने विचार होणे गरजेचे आहे.

ग्राहक तक्रार १७२/०८ मध्ये ग्राहकास वि.प.ने दि. २१.२.२००८ रोजी रु.५,११,७३१.७८ इतक्या रकमेचे दिलेले बील मान्य नसल्याबद्दल तक्रार केली आहे. त्या अनुषंगाने मी ग्राहक सदस्य म्हणून माझे मत नोंदवित आहे.

‘ चुकीच्या गुणक अवयवामुळे बील आकारणी मधील फरक ‘ या सदराखाली दि. २१.२.२००८ चे पत्र क्र. सहा/इस्लाम/बी/७५९ ने कळविलेली फरकाची रक्कम रु. ५,११,७३१.७८ ने सकृतदर्शनी तक्रार झालेली दिसून येते. तथापी दि. ६.१२.२००३ मध्ये मीटर बदलला त्यावेळी तेथे पूर्वी चालू असलेला मीटर, त्याची क्षमता, त्याचा गुणक अवयव (M.F.) या सर्व प्रमुख, महत्वाच्या बाबींची नोंद घेवून तितक्याच ‘ क्षमतेचा मीटर ‘ बदलणे योग्य होते. तथापी वि.प.कडे त्या क्षमतेचा मीटर उपलब्ध नसल्यास सदर मीटर मधील गुणक अवयव (M.F.) प्रमाणे बिलिंग विभागाकडे योग्य नोंदी व सूचना बदल देवून कार्यवाही पूर्ण करणे आवश्यक होते. पण तसे न झाल्याने प्रस्तुतची तक्रार उद्भवली आहे.

मुख्य कार्यालयाने पाठविलेल्या ‘ डी ‘ लिस्टमुळे सदर ग्राहकाचे मीटर तपासले हे वि.प.नी नमूद केलेले आहे. दि. ६.१२.२००३ पासून दि. २५.१.२००८ पर्यंतच्या बिलास गुणक अवयव (M.F.) चुकला आहे. तो गुणक अवयव ३ पाहिजे होता, तो १ प्रमाणे बिलिंग होत होते. म्हणजेच ते कमी होत होते. म्हणून कंपनीने

रु.५,११,७३१.७८ इतक्या रकमेची मागणी नोंदविली आहे. त्या अनुषंगाने खालील प्रश्नांकडे व उत्तराकडे बघावे लागेल.

१) प्रश्न : दि. ६.१२.२००३ रोजी मीटर बदलला. त्यावेळी मीटर बदली करण्यास तसेच योग्य त्या नोंदी घेण्यास सक्षम अधिकारी स्वतः गेले होते का ?

उत्तर : नाही

२) प्रश्न : सक्षम अधिकाऱ्याने जावून नोंदी घेणे आवश्यक होते का ?

उत्तर : होय

३) प्रश्न : मुख्य कार्यालय, मुंबई यांचेकडून आलेल्या ' डी ' लिस्टमुळेच केवळ तपासणी केली काय ?

उत्तर: होय

४) प्रश्न : ग्राहकाचे मीटर बदलण्यापूर्वी किंवा बदलल्या नंतर आलेल्या बील रकमेबद्दल वि.प.ने कोणती चौकशी

केली होती काय ?

उत्तर : नाही

५) प्रश्न : दि. ६.१२.२००३ ते २५.१.२००८ इतक्या प्रदीर्घ कालावधीतील चुकलेल्या बिलाची रक्कम विद्युत

अधिनियम २००३ मधील कलम ५६ याचा विचार करता वसूल करणे योग्य होईल काय ?

उत्तर : नाही

6 of 9

172 of 2008

दिनांक ६.१२.२००३ रोजी तत्कालीन म.रा.वि.मंडळाच्या धोरणानुसार मीटर बदलला. त्यावेळी ग्राहकास त्याच्या मंजूर भाराप्रमाणे आवश्यक तो मीटर बसविणे योग्य होते. हे सर्व काम सक्षम अधिकाऱ्याने करणे व त्यानंतर बिलिंग युनिटपर्यंत आवश्यक त्या नोंदी घेवून बील दिले जाते का ? याची शहानिशा करणे आवश्यक होते. सदरचा मीटर बदलला त्यावेळी आवश्यक ती नोंद केलेली दिसून येते. तथापी बिलिंग विभागाने सर्व नोंदी तपासल्या नाहीत असेही दिसून येते. सध्याच्या वीज वितरण कंपनीने सर्व संबंधितांना कंपनीच्या कमी झालेल्या बील रकमेबद्दल लेखी खुलासा मागितलेला दिसून येतो. त्यामध्ये प्रत्येकाने जादा अतिरिक्त कामाचा भार, तत्कालीन स्थिती तसेच कालावधी इ. बाबी नोंदवून जबाबदारी टाळली आहे. गुणक अवयव (M.F.) किती असावा हा तांत्रिक विषय असल्याने कनिष्ठ अभियंता यांचेकडून त्याची रितसर नोंद देणे व त्याची खातरजमा करणे आवश्यक होते. या सर्व प्रकरणात एक गोष्ट प्रकर्षाने लक्षात येण्यासारखी आहे ती ही की, ज्या कनिष्ठ अभियंताच्या कार्यकाळात मीटर बदलला त्याच कनिष्ठ अभियंत्याकडे सदरचे तपासणीचे काम आले आहे व त्यानीच सदरचा रिपोर्ट घातला आहे व आपल्याकडून झालेल्या चुकीचे समर्थन करण्याचा प्रयत्न केला आहे. मुख्य कार्यालय, मुंबई यांनी ' डी ' लिस्ट करतांना सदर वादातीत ग्राहकाचे वापराबद्दल शंका येते पण स्थानिक कार्यालयास कांहीही समजत नाही हे विसंगत वाटते. सर्व कागदपत्रे, घटनाक्रम पाहता मीटर बदलणे वा बील करणे व त्याप्रमाणे योग्य बील ग्राहकास अदा करणे हे कंपनीचे कर्तव्य आहे. ते कंपनीने बजाविलेले नाही. तसेच प्रचलित विद्युत अधिनियम ३ महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाने जानेवारी २००५ रोजी संमत केलेली (पुरवठा संहिता, कृतिची मानके, भरपाईचे निश्चितीकरण) तसेच केंद्रीय विद्युत नियामक आयोग यांचे १७ मार्च २००६ चे नोटीफिकेशन इ मधील तरतुदींचा विचार करता -

- १) मिटरची देखभाल कमीतकमी ५ वर्षातून एकदा करणे वितरण कंपनीची जबाबदारी आहे. (केंद्रीय विद्युत नियमावली जानेवारी २००६ कलम १८:२) हे केल्याचेही दिसून येत नाही.
- २) मिटरची जी व्याख्या विद्युत अधिनियम २००३ मध्ये नोंदविली आहे. त्यामध्ये सि.टी. व पी.टी. हे मिटरचेच भाग असल्याचे नमूद केले आहे. आवश्यक त्या तांत्रिक बाबींची जुळवाजुळव व बिलिंगसाठी नोंद न देणे हे अयोग्य तसेच 'सेवेतील त्रुट' आहे.
- ३) तसेच सदर ग्राहकाचा विद्युत पुरवठा बील न भरल्याने नोटीस देवून बंद केला आहे. तसेच सदरच्या वादातील बिलाची आकारणी दि. ६.१२.२००३ पासून डिसेंबर २००७ या कालावधीतील असल्याने भा.वि. अधिनियम २००३ मधील कलम ५६ याचा विचार करून जास्तीत जास्त २ वर्षांची बिलाची आकारणी करावी. वि.प.ने आपल्या मागणी तपशिल पत्रकाप्रमाणे प्रत्येक महिन्याचे वापरलेले युनिट व त्याची बिलाची रक्कम व जमा रक्कम नोंदविली आहे. त्यामधील १ जानेवारी २००६ ते ३१ डिसेंबर २००७ या काळातीलच रक्कम वसूल योग्य आहे. मागणी रकमेतून फक्त वरील रक्कमच घेणे योग्य होईल. तसेच त्या काळातील दंड, व्याज, इ. आकारही कमी करावेत व त्या रकमेस ६ हप्ते द्यावेत.
- ४) त्याचप्रमाणे वीज पुरवठा चुकीच्या पध्दतीने खंडीत केला असल्यामुळे वादातील बिलानंतर आलेल्या बिलावरील (बील भरून घेणेचे कळवूनही भरून न घेतलेमुळे) दंड व विलंब शुल्क, व्याज रद्द करावे.

-

7 of 9

172 of 2008

- ५) ग्राहकाने वादातील बिलाचा ग्राहक मंचाकडून निर्णय होईपर्यंत विद्युत पुरवठा खंडीत करू नये या मागणीकडे वि.प.ने कानाडोळा करून अगर वाद असल्याने जास्तीत जास्त ६ महिन्याचे बील भरून घेणे योग्य होते तसे न केल्याने संबंधितांवर कार्यालयीन चौकशी होवून कारवाई करावी.
- ६) केवळ वि.प.च्या निष्काळजीपणामुळे ग्राहकास आर्थिक, मानसिक त्रास झालेला आहे. त्यामुळे सर्व संबंधितांची चौकशी करावी व कार्यालयीन कारवाई व्हावी असे मत मी नोंदवित आहे.

तक्रारीतील कांही मुद्द्यांची अधिक माहिती सदस्य यांना संबंधित कार्यालयाकडून प्राप्त करणे असलेमुळे निकालपत्र दोन महिन्यांच्या विहित मुदतीनंतर पारित करण्यात येत आहे.

दोन्ही पक्षांचे जबाब, उपलब्ध कागदपत्रे इ. विचारात घेवून सदस्य सचिव यांचे व त्यांना असलेले अध्यक्ष यांचे मत असा बहुमताने खालील प्रमाणे आदेश देण्यात येत आहे.

आदेश

- १) या तक्रार प्रकरणातील वस्तुस्थिती, ग्राहकाच्या तक्रारीचे स्वरूप, वि.प. ने दाखल केलेल्या सन्माननीय मुंबई उच्च न्यायालयाच्या निर्णयाशी सुसंगत असलेने मंच त्या निर्णयाचा आदर करून यु.अ. थंडानी व अन्य विरुद्ध बेस्ट अंडरटेकींग व अन्य - रिट पिटीशन क्र. १०७५ - मुंबई लॉ रिपोर्ट २००० व्हॉल्यूम १२०-२ नुसार झालेली वि.प. च्या चुकाही मानवी चूक (Human error) असल्याने ती मान्य करण्यात येत असून ग्राहकाने केलेल्या विजेच्या वापराबद्दल कमी देण्यात आलेले बील लागू असणाऱ्या गुणक अवयव ३ नुसार वितरण कंपनीस दुरुस्त करण्याचा अधिकार असून हे गुणकाच्या फरकाचे रु. ५,११,७३१/- चे वीज बील भरणे ग्राहकास बंधनकारक आहे. सदर रकमेस कोणतेही दंड किंवा व्याज लावणेत येवू नये व ग्राहकास बिलाचा हिशोब समजावून सांगण्यात यावा. तसेच सदर रक्कम भरण्यासाठी ग्राहकांस किमान १० हप्ते करून देण्यात यावेत.
- २) या तक्रार प्रकरणात वितरण कंपनीच्या ज्या जबाबदार कर्मचाऱ्यांनी ही चूक केली की ज्यामुळे वितरण कंपनीकडे तक्रार निर्माण झाली व ग्राहकास आर्थिक व मानसिक त्रास सहन करावा लागला त्या संबंधित कर्मचाऱ्याची खातेनिहाय चौकशी करून बेपर्वाई व निष्काळजीपणा बाबत योग्य ती कडक कारवाई करण्यात यावी व केलेल्या कारवाईचा अहवाल मंचाकडे हा आदेश मिळाले पासून ३० दिवसांचे आंत पाठविण्यात यावा.

8 of 9

172 of 2008

- ३) ग्राहकाच्या अपिलातील मुद्दे चुकीच्या गुणकाचे अयोग्य पुरवणी बील असणे, मीटर रिडींगचा गुणक १ ऐवजी ३ हे चुकीचे असणे, वि.प.चा मीटर व त्याची सी.टी.ची तपासणी होणे व बाहेरून गुणक ठरविणे हे चुकीचे असणे, व मीटर बसविण्याच्या पध्दती बाबत ग्राहकाची हरकत असणे व मीटरच्या सी.टी. व पी.टी. मध्ये दोष असणे या ग्राहकाने तक्रार अर्जात उपस्थित केलेल्या मुद्द्यांबाबत वि.प.च्या टेस्टिंग डिव्हीजन, सांगली यांनी अधिकृत टेस्ट रिपोर्ट पत्र क्र. १२५८ दिनांक २१.८.२००८ हा त्यांना असलेल्या अधिकारानुसार दिलेला आहे. त्याचे आधारे तो तक्रारदाराने उपस्थित केलेल्या सर्व मुद्द्यांचे खंडन करण्यास पुरेसा आहे.
- ४) सदर आदेशाची अंमलबजावणी केल्याचे महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (ग्राहक तक्रार निवारण मंच व विद्युत लोकपाल) विनियम २००६ कलम ८.७ नुसार वि.प. यांनी मंचास कळवावे.

- ५) या निर्णयाविरुद्ध तक्रारदार यांना अपील करावयाचे असलेस त्यांना आदेशाच्या तारखेपासून ६० दिवसांचे आंत मा. विद्युत लोकपाल, केशवा, बांद्रा-कुर्ला कॉम्प्लेक्स, बांद्रा (पूर्व), मुंबई-५१ यांजकडे करता येईल.

(जी. सी. लेले)

सदस्य

ग्राहक तक्रार निवारण मंच, कोल्हापूर

(एस.आर.बांबळे)

सदस्य सचिव

ग्राहक तक्रार निवारण मंच, कोल्हापूर

9 of 9

172 of 2008

8.. In Bharat Barrel and Drum Manf. Co. Pvt.Ltd. V/s. The Municipal Corpn. Of Greater Bombay, Dn. Bench of this Court in Paragraph 15 at page 376

Before dealing with 2nd submission we may dispose of argument based on Provision contained in 26 which might seem to have a bearing both on works due and "neglect to pay". It was submitted that the provisions contained in section 26 make it abundantly clear that claim can be made by the licensee for by the consumer only in respect of dues for the 6th months prior to date of the claim and not for any period prior thereto. This appears to us to be based on misreading of provision contained in section 26. If either the Lincensee or the consumers dispute, the correctness of the meter, then it is true that section 26 enables that the dispute to be resolved by the Electrical Inspector, but such right of correction is restricted to a period of six months but that can have no bearing on the claim made by the Licensee in the matter before us.

Very briefly stated, the learned Trial Judge rejected the argument on the simple basis that additional amounts for 11 year period were claimed not on basis of faulty meter but on the basis of failure to multiplying the reading by 2 (two), which was entirely different thing. That there was such mistake was contended by the Licensee and the Electrical Inspector (on a reference by the Court) held that the reading of the meter was required to be doubled in order to show the real consumption. Under Section 26 of the Electricity Act, restrictions as to six month's period does not seem to apply to such a claim made by the Licensee.

9.. The aforesaid ratio clearly applies to the facts and the circumstances of the present case and I have hesitation in holding that the restrictions as to six month's period provided in Section 26 of the Electricity Act has no application to a demand by the Licensee or the Electricity Board or Undertaking for the unpaid amount for the electricity consumed if the consumer was underbilled due to clerical mistake or human error or such like mistake.

10.. I therefore, do not find any merit in the contention of the learned counsel for the petitioner that the register of the meter is conclusive proof of supply of Electricity made and consumed in the absence any fraud by the consumer and that the respondent were not entitled to claim the amount under debit note given beyond the period of six month's as provided under sub section 6 of Section 26.

11.. I may also deal with the contention of the learned counsel for the petitioners that in view of the bonafide disputes to the claim raised by the respondent, the respondent were not justified in disconnecting the electric supply. In view of the facts stated by respondent in their affidavit in reply which go uncontroverted in the absence of any affidavit in rejoinder. It can not be said that there was any bonafide disputes between the parties. The respondent in the affidavit in reply have stated that upon receiving the said bills along with debit notes, the first petitioner and his manager attended the Office of the respondent and sought the explanation for debit notes. The meaning and effect of the multiplying factor and its non application in the previous bills, as well as the reason for the said debit notes was explained. The petitioner and his manager informed the second respondent that they were not in a position to pay the entire amount in one instalment and requested the second respondent to allow the petitioner to make payment in suitable instalments to which the 2nd respondent asked them to address a letter in writing but instead of writing the letter for suitable instalments as was prayed by the petitioner and his manager. A notice was sent to Advocate on 5.4.1995 denying its liability and demanding an explanation to the terminology " M.F. wrongly charged " which was already explained but even then a reply thereto was given on 19.4.1995 by the respondent and when no payment was made. The petitioner's supply was disconnected on 28.4.1995. In view of these facts, it can not be said that the petitioner had raised any bonafide dispute and that the respondents were not justified in cutting off the electricity supply of petitioners.

12.. Consequently, I do not find any merit in the writ petition and it is dismissed accordingly, rule is discharged. No costs.

13.. The oral prayer made by the learned counsel for petitioner for continuation of ad interim order passed on 15.5.1995 is rejected.

मा.उच्च न्यायालय, मुंबई यांचे मिटरच्या रिडींगचा चुकीच्या गुणकामुळे देण्यात आलेले वीज बिलाची अधिकृत व योग्य रक्कम भरून घेणे न्याय असले बाबत दिलेल्या वर नमूद निकालपत्राच्या संबंधित भागाचा उतारा संदर्भासाठी खालील प्रमाणे उतरविण्यात येत आहे.

या निर्णयात उपस्थित करण्यात आलेले मुद्दे आणि या तक्रारीतील वस्तुस्थिती एकच असून स्वरूपही एकसारखेच आहे. वीज वापरली असल्याचे तक्रारदारास मान्य असलेने रिडींग घेण्यात झालेली मानवी चूक सुधारण्या करिता संधी देणे क्रमप्राप्त आहे. कोणतेही व्यवस्थापन कायद्याचे अधीन राहून आपले नुकसान भरून काढू शकते. झालेली चूक हेतुपुरस्सर झालेली नसून मानव निर्मित व्यवहारात होणाऱ्या चूकीने हा प्रकार घडल्याचे सांगण्यात आले.येणे प्रमाणे अध्यक्ष व सदस्य सचिव यांचे स्वतःचे मत येथे संपले.

तक्रारीतील कांही मुद्द्यांची रिडींग गुणक बाबत टेस्टिंग डिव्ही.चा रिपोर्ट व जोडणीचा भार, इ. अधिक माहिती संबंधित कार्यालयाकडून प्राप्त करणे असलेमुळे निकालपत्र दोन महिन्यांच्या विहित मुदतीनंतर पारित करण्यात येत आहे.

सदर तक्रार अर्जाचे कामी तक्रारदार व वि.प. यांचे जबाब, उपलब्ध कागदपत्रे व सादर केलेले पुरावे इ. विचारांत घेता सदरस्य सचिव व त्यांना असलेले अध्यक्ष यांचे मत असा बहुमताने खालील प्रमाणे आदेश देण्यात येत आहे.